

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 19. juuli 2021
(OR. en)

10942/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0230(NLE)

RECH 360
COMPET 565
IND 206
EDUC 259

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	16. juuli 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 407 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU SOOVITUS Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 407 final.

Lisatud: COM(2021) 407 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.7.2021
COM(2021) 407 final

2021/0230 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS

Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Euroopa teadusruumi algatuse rakendamisel 20 aasta jooksul on ilmnunud, et kuigi tänu algatusele on palju saavutatud sellistes valdkondades nagu teadustaristud, avatud teadus, rahvusvaheline koostöö, sooline tasakaal teadusuuringud ja innovatsioon, ühine kavandamine ja teadlaste liikuvus, on vaja teha rohkem.

Komisjon võttis 30. septembril 2020 vastu teatise „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ (COM(2020) 628 final), et luua uus Euroopa teadusruum, mis oleks võimeline saavutama eesmärgi minna edukalt üle jätkusuutlikule teadusruumile, digitaalsele ja vastupanuvõimelisele Euroopale ning paremini valmistuda tulevikuks.

2020. aasta teatises kutsutakse üles¹ süvendama Euroopa teadusruumi, liikudes riikide poliitika kooskõlastamisest nende poliitika tihedama lõimimiseni. Selles kutsutakse liikmesriike üles mobiliseerima peamisi põhimõtteid ja väärtusi ning määrama kindlaks ühised prioriteetsed tegevusvaldkonnad. See on asjakohane ajal, mil on vaja üha rohkem ja suunatumat riiklikku rahastamist ja reforme, eelkõige pandeemia tõttu, et kiirendada kaksiküleminekut – rohe- ja digipööret.

Teadusuuringute ja innovatsiooni valdkond kuulub suures osas liikmesriikide pädevusse ning Euroopa teadusruumi loomine sõltub suurel määral riikide poliitilistest reformidest ja riiklikest algatustest. Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni paktis sätestatakse ühiselt kokku lepitud väärtused ja põhimõtted ning määratakse kindlaks valdkonnad, kus liikmesriigid arendavad ühiseid prioriteetseid meetmeid, toetades sel viisil uue Euroopa teadusruumi visiooni ja eesmärkide rakendamist.

Et toetada Euroopa teadusruumi riikliku poliitika rakendamist, põhineb pakt i) ELi ühistel teadusuuringute ja innovatsioonipõhimõtetel ja väärtustel; ii) ühistel prioriteetsetel tegevusvaldkondadel; iii) investeringutel ja reformidel, mis tehakse ühiselt kokku lepitud vabatahtlike eesmärkide kaudu; ning iv) poliitika koordineerimise ja järelevalve lihtsustatud protsessil. Nende elementide koondamine ühte õigusakti kinnitab liikmesriikide poliitilist tahet suunata oma teadus- ja innovatsioonipoliitikat Euroopa ees seisvate ülesannete täitmisele, eelkõige kaksiküleminekule ja pandeemiajärgsele taastumisele. Samuti antakse ja ajakohastatakse dokumendis uusi poliitikasuundi ning aidatakse jälgida ja hinnata tehtud edusamme.

Samal ajal toetatakse paktiga ELi jõupingutusi näidata rahvusvahelisel tasandil eeskuju ja edendada võrdseid võimalusi, mis põhinevad ühistel põhiväärtustel, nagu on sätestatud komisjoni teatises teadusuuringute ja innovatsiooni alase üldise lähenemisviisi kohta².

Tehakse ettepanek, et pakt esitataks ühtse mittesiduva algatusena, st nõukogu soovitusena, mis kajastab ühist ja jagatud eesmärki liikuda edasi uue Euroopa teadusruumi suunas.

¹ Teatises COM(2020) 628 (final) esitatakse neli strateegilist eesmärki, et tagada uue Euroopa teadusruumi vastavus ees seisvatele väljakutsetele: i) investeringute ja reformide esikohale seadmine, ii) tippasemel teadmiste juurdepääsu parandamine, iii) teadus- ja innovatsioonitulemuste ülekandmine majandusse, iv) Euroopa teadusruumi süvendamine.

² COM(2021) 252 final.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva algatuse õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 182 lõige 5 ja artikkel 292. ELi toimimise lepingu artikli 292 kohaselt võib nõukogu võtta vastu soovitusi ja ta teeb seda komisjoni ettepaneku põhjal kõikidel juhtudel, mille jaoks on aluslepingutes ette nähtud, et nõukogu peab võtma vastu õigusakte komisjoni ettepaneku põhjal. ELi toimimise lepingu artikli 179 kohaselt on liidu eesmärk tugevdada oma teadus- ja tehnoloogiabaasi, luues Euroopa teadusruumi, kus teadlased, teaduslikud teadmised ja tehnoloogia liiguvad vabalt, ning julgustada seda konkurentsivõimelisemaks muutuma, sealhulgas tööstuses, edendades samal ajal kõiki vajalikuks peetavaid teadusuuringuid.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 181 kohaselt peavad Euroopa Liit ja liikmesriigid kooskõlastama oma teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse alast tegevust, et tagada kooskõla liikmesriikide ja ELi poliitika vahel. Komisjon võib tihedas koostöös liikmesriikidega teha kõik vajalikud algatused sellise kooskõlastamise edendamiseks, eelkõige algatused, mille eesmärk on kehtestada suuniseid ja näitajaid, korraldada parimate tavade vahetamist ning valmistada ette regulaarse järelevalve ja hindamise vajalikke aspekte. Neist kõigist tuleb teavitada põhjalikult Euroopa Parlamenti.

Artikli 182 lõikega 5 nähakse ette võimalus täiendada mitmeaastases raamprogrammis kavandatud tegevust, võimaldades Euroopa Parlamendil ja nõukogul seadusandliku tavamenetluse kohaselt ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega kehtestada Euroopa teadusruumi rakendamiseks vajalikke meetmeid.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Euroopa teadusruumi eesmärk on luua ala, kus teadlased, teaduslikud teadmised ja tehnoloogia saaksid vabalt liikuda (ELi toimimise lepingu artikkel 179). Mitmetasandilise valitsemise algatusena ja kogu valitsemissektorit hõlmava lähenemisviisiga – tagades, et poliitika viiakse kooskõlla eri valitsemistasanditel ja eri poliitikavaldkondade vahel – on see kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega. Sellega austatakse liikmesriikide pädevust selles valdkonnas, samas eesmärgiga tagada, et teadus- ja innovatsioonipoliitika toimiks tihedas koostöös kõikidel valitsustasanditel (kohalikul, piirkonna ja riigi tasandil ning üleilmselt). Samuti võetakse kasutusele algatused, mis annavad suurema osa ELi lisaväärtusest Euroopa tasandil ning on seotud riiklike ja piirkondlike poliitiliste meetmetega ja põhinevad neil. Seega, kuna ettepanek ei kuulu Euroopa Liidu ainupädevusse, kohaldatakse siin subsidiaarsuse põhimõtet.

• Proportsionaalsus

Kavandatud meetmed on taotletavate eesmärkidega proportsionaalsed. Ettepanekuga toetatakse uue Euroopa teadusruumi eesmärkide saavutamist. See täiendab liikmesriikide jõupingutusi teaduskeskse, väärtuspõhise, suurepärase ja mõjudest lähtuva teadusruumi loomisel. Ettepanekus võetakse arvesse liikmesriikide tavasid ja diferentseeritud lähenemisviisi, mis kajastab liikmesriikide erinevat majandus-, finants- ja sotsiaalolukorda ning teadussüsteemide, asjaomaste asutuste ja organisatsioonide mitmekesisust. Komitee tunnustab, et riikide, piirkondade või kohaliku tasandi erinevuste tõttu võidakse soovitud rakendada mitut eri moodi.

3. MÕJU HINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Mitmel üritusel on kogutud paljude sidusrühmade seisukohti. Eelkõige on komisjonile andnud nõu Euroopa teadusruumi üleminekufoorum (loodi komisjoni mitteametliku eksperdirühmana), mis võimaldab liikmesriikide ja sidusrühmade seisukohti struktureeritult arvesse võtta. Asjaomaseid sidusrühmi ja katusorganisatsioone kutsuti oma seisukohti jagama (nt 20. aprillil ja 25. mail 2021 korraldatud seminaridel) ning neid seisukohti võetakse nõuetekohaselt arvesse.

Samuti korraldati 15. aprillist kuni 13. maini 2021 avalik arutelu, et koguda laiemat üldsuse seisukohti.

Kuna algatus on ette nähtud komisjoni hiljutise teatisega „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ (COM(2020) 628 final), toetub see suuresti analüüsidele ja tõenditele, mis toetavad uut Euroopa teadusruumi käsitlevat teatist (SWD(2020) 214 final).

- **Mõju hindamine**

Mõju ei hinnatud, kuna lisatud tegevuskavas kirjeldatu kohaselt on see algatus ette nähtud komisjoni teatises „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ (COM(2020) 628 final). Seetõttu tugineb see suures osas uut Euroopa teadusruumi käsitleva uue teatise (SWD(2020) 214 final) aluseks olevatele analüüsidele ja tõenditele.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata

5. MUUD KÜSIMUSED

Ei kohaldata

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS

Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 182 lõiget 5 ning artikli 292 esimest ja teist lauset,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 30. septembril 2020 vastu teatise „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“,³ milles esitatakse uus visioon Euroopa teadusruumist ning teatatakse kavatsusest teha ettepanek teadusuuringute ja innovatsiooni pakti kohta.
- (2) Nõukogu 1. detsembril 2020 vastu võetud järeldustes uue Euroopa teadusruumi kohta⁴ nõutakse, et komisjon ja liikmesriigid peavad 2021. aastal välja töötama Euroopa teadusruumi tegevuskava ja mitmetasandilise valitsemismudeli uue Euroopa teadusruumi loomiseks.
- (3) Viimase kahe aastakümne jooksul on Euroopa teadusruumi rakendamine aidanud saavutada olulisi tulemusi sellistes valdkondades nagu teadustaristud, avatud teadus, rahvusvaheline koostöö, sooline tasakaal teadus- ja innovatsioonitegevuses, ühine kavandamine, teadlaskarjäär ja teadlaste liikuvus. Teadusesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute arv on viimasel ajal siiski vähenenud ning selle suundumuse muutmiseks on vaja teha rohkem.
- (4) Üleilmsete probleemide lahendamiseks peaks Euroopa teadusruumi kaudu tehtavas rahvusvahelises koostöös võtma arvesse liidu välissuhete prioriteete, tuginema mitmepoolsusele ja eesmärgipärasele avatusele ning edendama võrdseid võimalusi ja vastastikust koostööd, mida toetavad põhiväärtused ja ühised raamtingimused.
- (5) Tuleviku jaoks sobiva Euroopa teadusruumi loomiseks on vaja liikuda kooskõlastamiselt riikide poliitika tihedamale lõimimisele. Seetõttu kutsutakse komisjoni teatistes „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ liikmesriike üles keskenduma peamistele põhimõtetele ja väärtustele ning määrama kindlaks ühised prioriteetsed tegevusvaldkonnad. See on eriti oluline ajal, mil üha rohkem on vaja suunatud riiklikku rahastamist ja reforme, et kiirendada rohe- ja digipööret ning rakendada Pariisi kokkuleppe eesmäärke kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega.
- (6) Selleks et rõhutada liidus uuesti teadusuuringute ja innovatsiooni kindlat alust, on vaja ühiseid põhimõtteid ja väärtusi, toonitades põhiväärtusi (eetilised ja usaldusväärsus;

³ COM(2020) 628 final.

⁴ 135673567135673567/20.

teadusuuringute vabadus; sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused), luues paremaid töötingimusi (teadlaste, teadmiste ja tehnoloogia vaba liikumine; tiptaseme poole püüdlamine; väärtuse loomine) ja suurendades koostööd (kooskõlastamine, sidusus, pühendumus; üleilmne haare; kaasamine; sotsiaalne vastutus).

- (7) Ühiselt kokku lepitud ühised prioriteetsed valdkonnad peaksid andma sidusrühmadele selget teavet valdkondade ja meetmete kohta, mida liit ja selle liikmesriigid peavad oma ühisteks prioriteetideks ning mille puhul nad kohustuvad tegema koostööd, luues poliitikakujundajatele, avalik-õiguslikele rahastajatele, erainvestoritele ja projektide elluvijatele stabiilse raamistiku.
- (8) Investeeringute ja reformide prioriseerimiseks peaksid liikmesriigid kinnitama teadus- ja arendustegevusse investeerimise eesmärgiks 3 % ELi SKPst ning ajakohastama eesmärgi, et see kajastaks uusi liidu prioriteete, seades avalikule sektorile uue täiendava investeerimiseesmärgi 1,25 % ELi SKPst, mille liikmesriigid peavad ELis kooskõlastatult saavutama 2030. aastaks, et võimendada ja stimuleerida erainvesteeringuid. Samuti peaksid liikmesriigid vabatahtlikkuse alusel eraldama 5 % riiklikest teadus- ja arendustegevuse vahenditest ühisprogrammidele ja Euroopa partnerlustele 2030 aastaks. Liidu keskmisest teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute (% SKPst) mahu poolest madalama tasemega liikmesriigid peaksid suunama oma investeeringuid nii, et suurendada teadusuuringutesse ja arendustegevusse tehtavate investeeringute kogumahtu 50 % võrra järgmise viie aasta jooksul.
- (9) Euroopa teadusruumi tugevdamine nõuab tihedamat koostööd Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide vahel. Seda on võimalik saavutada, kui luua lihtsustatud järelevalve- ja koordineerimissüsteem vastastikku õppimise ja tõhustatud kahepoolse dialoogi jaoks.
- (10) Selleks et tugevdada liikmesriikide teadus- ja innovatsioonisüsteeme ning suurendada nende mõju liidu tasandil, tuleks koordineerida liidu ja liikmesriikide investeeringuid ja reforme: kuigi teadus- ja innovatsioonipoliitikaga suunavad liikmesriigid oma süsteemide arendamist riiklike eesmärkide suunas, aitab see ka kaasa ka Euroopa teadusruumi eesmärkide ja muude liidu ühiste prioriteetide saavutamisele ühist huvi pakkuvates strateegilistes valdkondades,

SOOVITAB LIIKMESRIIKIDEL:

1. TEADUSUURINGUTE JA INNOVATSIOONIGA SEOTUD VÄÄRTUSED JA PÕHIMÕTTED

- (1) Leppida liidus kokku teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud ühistes väärtustes ja põhimõtetes, nagu on sätestatud allpool, ning tihedas koostöös sidusrühmadega kasutada neid oma riigi teadus- ja innovatsioonisüsteemides. Liikmesriigid ja liit peaksid oma väärtusi ja põhimõtteid edendama ka suhetes kolmandate riikidega, et saavutada võrdsed tingimused ja ühtsed raamtingimused.

Väärtuste alalhoidmine

- (a) **Teadusuuringute ja innovatsiooni eetilised ja usaldusväärsus:** teadlased, uurimisprotsessid ning teadus- ja innovatsioonisüsteem peaksid üldiselt vastama rangetele eetika- ja usaldusväärsusnormidele ja -tavadele, mis on aluseks vastutustundlikule ja usaldusväärsele teadustööle, mis on vaba lubamatust mõjust ja tiptaseme saavutamise eeltingimus, ning toetama teadlaste vastutust hoiduda eelarvamustest ja lihtsustatud metoodikast.

- (b) **Uurimisvabadus:** Euroopa teadusruumi sisemise teaduskultuuri osa ning teadlaste jaoks vajalik tingimus vabalt kindlaks määrata oma uurimisküsimusi, -teooriaid ja -meetodeid avatud ja usaldusväärset viisil ning luua, jagada ja levitada teadmisi, andmeid ja muid tulemusi.
- (c) **Sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused:** sooline tasakaal uurimisrühmades kõikidel tasanditel, sooline tasakaal otsuste tegemisel ning soolise mõõtme lõimimine teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning mitmekesisuse arvestamine laiemas tähenduses, muu hulgas sooline võrdõiguslikkus, etniline, sotsiaalne mitmekesisus, puuetega inimesed ja mis tahes põhjustel diskrimineerimise vastu võitlemine;

Tõhusam töö

- (d) **Vaba liikumine:** hõlmab teadlasi ja tugitöötajaid, teaduslikke teadmisi ja tehnoloogiat; see tähendab teaduslike teadmiste, andmete ja vahendite võimalikult kiiret jagamist, eelkõige avatud teaduse tavade, atraktiivsete ja tulemusepõhiste karjäärivõimaluste, teadlaste ja tehniliste töötajate oskuste tunnustamise, parandades teadlaste liikuvuse raamtingimusi, soodustades teabevahetust akadeemiliste ja tööstusringkondade (ja muude sektorite) vahel, levitades innovatsioonitulemusi ning tagades avatud juurdepääsu teadus- ja tehnoloogiataristutele ning nende osutatavatele teenustele;
- (e) **Tipptaseme poole püüdlamine:** kohustus kavandada, teostada või toetada võimalikult kvaliteetseid teadusuuringuid, et saavutada ja tunnustada tipptaset, mis on teadusliku, tehnoloogilise, majandusliku, poliitilise ja ühiskondliku mõju eeltingimus, ning laiendada Euroopa üldist teadmiste baasi. See tähendab, et avaliku sektori toetus teadusuuringutele ja innovatsioonile peaks olema suunatud kvaliteetsete ideede väljavalimisele ja rahastamisele – kvaliteet tähendab, et teadusuuringud on maailmatasemel, avatud, kontrollitavate ja korratavate tulemustega ning neid viiakse läbi läbipaistvate uurimisprotsesside ja -meetodite abil ning sellise teadusjuhtimise kaudu, mis võimaldab varasemaid tulemusi süstemaatiliselt taaskasutada. Teadusuuringute hindamise süsteem peaks olema teadusuuringute, teadlaste, meeskondade ja asutuste jaoks kooskõlas selle põhimõttega ning kvaliteedi eest tuleks vastavalt tunnustada; avaliku sektori toetus peaks leidma õige tasakaalu uudishimul põhinevate ja missioonikesksete teadusuuringute vahel.
- (f) **Väärtuse loomine:** teadusuuringute ja innovatsiooni mõju suurendamine, muutes Euroopa juhtpositsiooni teadmiste loomisel asjakohasteks ja jätkusuutlikeks toodeteks, teenusteks, protsessideks ja lahendusteks, mis toetavad kodanike heaolu, majanduse õitsengut, avatud innovatsiooni, tõenduspõhist poliitikakujundamist ja avatud strateegilist autonoomiat. See hõlmab muu hulgas eri poliitikavaldkondade vahelist koostööd, multidistsiplinaarse ja valdkonnaülese koostöö osaliste vahelise suurema vastastikuse sidumise soodustamist ning teadlaste algatatud alusuuringute edendamist ning selle rolli murranguliste avastuste loomisel ja laia teadmiste baasi arendamisel.

Koostöö

- (g) **Koordineerimine, sidusus ja pühendumus:** liikmesriigid lisavad riiklikku teadus- ja innovatsioonipoliitikasse Euroopa mõõtme ning tagavad riigi osalemise Euroopa teadusruumi prioriteetide edukas rakendamises ning sellele

pühendumise. Liikmesriigid koordineerivad liidu abiga oma teadus- ja innovatsioonipoliitikat ja -programme ühist huvi pakkuvates valdkondades, sealhulgas tagades vastastikuse täiendavuse ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammidega, hõlbustades seeläbi riikidevahelist koostööd Euroopa teadusruumis, ning suunavad teadusesse ja innovatsiooni tehtavaid investeeringuid ja reforme Euroopa teadusruumi loomiseks ning kiirendavad rohe- ja digipööret.

- (h) **Üleilmne haare:** liikmesriigid teevad kolmandate riikide ja piirkondade partneritega vastastikku kasulikku koostööd ning viivad läbi ühistegevust teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, tuginedes liidu väärtustele ja käesolevas paktis sätestatud põhimõtetele, ÜRO kestliku arengu eesmärkidele ja muudele asjakohastele rahvusvahelistele vahenditele.
- (i) **Kaasamine:** Liikmesriigid peaksid püüdma arendada Euroopa teadusruumi täielikku potentsiaali, et olla konkurentsivõimeline üleilmsel tasandil. Sellest tulenevalt peaksid vähem edukad liikmesriigid ja piirkonnad suurendama oma jõupingutusi, et muuta oma teadus- ja innovatsioonisüsteemid tulemuslikumaks ja suuremaks ning nii personal kui ka taristu suutlikumaks, tagades muu hulgas sünergia riikliku rahastamise ja liidu vahendite vahel. Jõupingutusi tuleks toetada liidu tasandil, et ühendada teadusuuringutes ja innovatsioonitegevuses osalejaid väiksema tulemuslikkusega piirkondadest Euroopa tippkeskuste võrgustikega kogu liidus
- (j) **Sotsiaalne vastutus:** püüda vastata ühiskonna vajadustele parandada kollektiivset suutlikkust ja saavutada suuremat ühiskondlikku mõju ning suurendada usaldust teaduse ja innovatsiooni vastu, kaasates sidusrühmi, kohapealseid kogukondi ning kodanikke teadus- ja innovatsioonipoliitika kujundamisse ja rakendamisse ning tagades, et poliitika on paindlik ja võimeline kohanduma ootamatute probleemidega.

2. ÜHISED PRIORITEETSED TEGEVUSVALDKONNAD

- (2) Leppida kokku järgmistes Euroopa teadusruumi toetavates ühistes prioriteetsetes tegevusvaldkondades, mille alusel kujundatakse ja lepitakse komisjoni ja liikmesriikide vahel kokku Euroopa teadusruumi tegevuskavas sisalduvad meetmed. Need meetmed peaksid tagama teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks ühiselt kokku lepitud väärtuste ja põhimõtete igakülgse ühtlustamise ja asjakohase toetamise liidus, nagu on osutatud käesolevas soovitusel.

Tõeliselt toimiva teadmiste siseturu süvendamine

- (a) **Avatud teadus:** toetada tõeliselt avatud teaduskultuuri kogu liidus, sealhulgas süvalaiendada avatud juurdepääsu teadusväljaannetele ja uurimisandmetele⁵ ning levitada ja kasutada avatud teaduspõhimõtteid ja -tavasid, võttes samal ajal arvesse valdkondlikke ja kultuurilisi erinevusi, sealhulgas mitmekeelsust, toetades avatud teaduse alaste oskuste arendamist ning arendades edasi ja lõimides toetavat digitaristut ja -teenuseid.
- (b) **Teadustaristud:** arendada edasi avatud juurdepääsu Euroopa ja liikmesriikide teadustaristutele, sealhulgas e-taristutele, nende lõimivat funktsiooni teadmiste

⁵ St järgida põhimõtet „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“.

ja innovatsiooni ökosüsteemis ning potentsiaali partnerlussuhete loomisel, ressursside koondamisel ja Euroopa avatud teaduspilvega ühendamisel. See aitab Euroopa teadusel üleilmselt konkureerida, aitab vähendada lõhet teadusuuringute ja innovatsiooni vahel ning soodustada Euroopa teadusruumis osalemist. Selleks on muu hulgas vaja kasutada maailma juhtivate teadustaristute jaoks mõeldud mitmeid erinevaid rahastamisallikaid ning uurida uusi riikidevahelise ja virtuaalse juurdepääsu rahastamise võimalusi.

- (c) **Sooline võrdõiguslikkus, võrdsed võimalused ja kaasamine:** toetada naiste suuremat osalemist teaduse ja innovatsiooni valdkonnas ning teha tööd ebavõrdsuse kaotamiseks, hoolimata soost, rassilisest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest.
- (d) **Teadlaskarjäär ja teadlaste liikuvus ning teadusuuringute hindamise ja premeerimise süsteem:** suurendada teadlaste karjääri tunnustamist, muuta nende see atraktiivsemaks ning tagada neile koolitus ja oskused, mis on vajalikud teadlaste rolli muutuvate vajaduste rahuldamiseks kogu liidus; tuginedes sellistele toetavatele programmidele nagu Marie-Skłodowska-Curie meetmed ja tagades nende kooskõla, mis saavutatakse stabiilsete, atraktiivsete, kaasavate, toetavate ja läbipaistvate töö- ja tööhõivetingimuste loomise ning selgete, hästi tuntud karjäärivõimaluste pakkumise ja teadlike karjäärivalikute tegemise juhendamise kaudu; edendada teadlaste tasakaalustatud liikumist kogu liidus ning sektorite ja haldusasutuste vahel; suurendada teadustöö atraktiivsust maailma talentide jaoks. Arendada edasi praeguseid teadusuuringute, teadlaste, meeskondade ja asutuste praeguseid hindamise süsteeme, et tunnustada kvaliteeti ja mõju, avatud teadustavasid, juhtimist ja ühiskonna kaasamist ning koostööd tööstusega. Võtta arvesse suurt hulka uurimistulemusi ja -tegevust ning võimaldada erinevaid karjäärivõimalusi. Premeerimissüsteemides tuleks pöörata piisavat tähelepanu läbipaistvuse tagamisele ning erapoolikuse, diskrimineerimise ja ebaõiglase kohtlemise vältimisele. Läbipaistvus tuleks saavutada asjakohaste näitajate kasutamise kaudu.
- (e) **Teadmiste väärtustamine:** suurendada koostööd ja sidemeid teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tegutsejate, sealhulgas nende vahel, kes praegu ei tegutse, ning paremini kooskõlastada poliitikat ja programme Euroopa, riigi ja piirkonna tasandil, eelkõige teadmiste väärtustamise, teadusuuringute tulemuste kasutuselevõtu, oskuste täiendamise ja intellektuaalomandi haldamise raamistike kaudu.
- (f) **Üleilmne tegevus:** töötada välja sidus üleilmne kaasamisstrateegia ja ühised vahendid, edendades Euroopa ühiseid väärtusi ja põhimõtteid teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks rahvusvahelises koostöös ning kasutades ära Euroopa teadusuuringute atraktiivsust; tagada Euroopa teaduse ja innovatsiooni strateegiline sõltumatus, säilitades samas avatud majanduse; edendada võrdseid võimalusi ja vastastikkust, mida toetavad põhiväärtused; tõhustada teadus- ja innovatsioonipartnerlust ning tugevdada koostööd kolmandate riikide ja piirkondlike organisatsioonidega.

Rohe- ja digipöördega seotud probleemide koos lahendamine ning ühiskonna osaluse suurendamine Euroopa teadusruumis

- (g) **Probleemipõhised Euroopa teadusruumi käsitlevad meetmed:** Komisjon ja liikmesriigid, sealhulgas nende piirkonnad, linnad ja omavalitsused, teevad tihedamat koostööd, et kujundada ja rakendada vastupidavat ja kestlikumat valdkondlikku poliitikat, edendamaks teadus- ja innovatsioonipõhiseid lahendusi ning leevendada võimalikke ohte. See võib toimuda mitmesugustes koostöövormides, nagu programmi „Euroopa Horisont” missioonid, Euroopa partnerlused, sealhulgas EIT teadmiskogukonnad, ühise kavandamise algatused, mitmepoolsete liitude toetamine ja muu tegevus, ning kõik selleks, et lahendada uusi ja püsivaid probleeme, nagu kliimamuutused, energia- ja digipööre, ränne, plastireostus, vähktõbi või rahvatervise ohud. Need meetmed peaksid tuginema kõikide teadusvaldkondade panusele, võimaldades probleemide kõikehõlmavat käsitlemist. Neis võib ära kasutada kogemusi, mis on saadud olemasolevatest koordineerimisalgatustest, nagu energiatehnoloogia strateegiline kava (SET-kava) ja ERAvsCorona algatuse näide, mis on näidanud, kui oluline on ühendada finantsvõimendus jõuga, mis tuleb liidu, liikmesriikide ja assotsieerunud riikide vahelise tihedast koordineerimisest, ühisest kavandamisest, koostööst, andmete jagamise ja ühisest rahastamisest, et ühise eesmärgi saavutamiseks kiiresti edasi liikuda.
- (h) **Teadus- ja innovatsioonipoliitika, hariduse ja ELi oskuste tegevuskava vaheline koostoime:** teadusuuringud ja innovatsioon ning (kõrg)haridus on innovatsiooni, teadmiste loomise, levitamise ja kasutamise peamised tegurid. Selleks et arendada ja kasutada ära Euroopa teadusruumi ja Euroopa kõrgharidusruumi omavahelist koostoimet, eelkõige kõrgharidusasutuste ja teadustaristute, sealhulgas e-taristute kaudu, samuti Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi ning nende teadmus- ja innovaatikakogukondade kaudu, on vaja võtta vajalikke meetmeid; anda asjaomastele sidusrühmadele juhiseid ja toetust kõrgharidussüsteemi üleminekuks kõrgharidusasutuste koostööle, kaasamisele, tippasemel teadmistele ja digiteerimisele, muu hulgas toetades Euroopa Ülikooli algatuse kui kaasaegse, kaasava ja tulevikku suunatud kõrgharidusasutuste katselava edasist arendamist liidus; ning töötada välja ja rakendada algatusi, et varustada teadlasi kõigi tööturul nõutavate oskustega ning enesetäiendamise ja ümberõppe võimalusega sihipärase koolituse kaudu.
- (i) **Teadus- ja innovatsioonipoliitika ning tööstuspoliitika vaheline koostoime innovatsiooni ökosüsteemide edendamiseks:** teadusuuringud ja innovatsioon ning paindlik tööstus on konkurentsivõime ja avatud strateegilise sõltumatuse kaks peamist tegurit. Selleks et arendada ja kasutada ära Euroopa teadusruumi ja ajakohastatud tööstusstrateegia⁶ omavahelist koostoimet, eelkõige teadus- ja tehnoloogiataristute, kõrgharidusasutuste, programm „Euroopa Horisont” partnerluste, sealhulgas EIT teadmus- ja innovaatikakogukondade, tööstusliitude ja ühiste tööstustehnoloogia tegevuskavade kaudu (alates alusuuringutest kuni kasutuselevõtuni) olulistest strateegilistest valdkondades, on vaja võtta vajalikke meetmeid. Neid meetmeid tuleks arendada koos liikmesriikide, tööstuse (sealhulgas VKEd) ja muude teadus- ja innovatsioonivaldkonna sidusrühmadega ning need peaksid prioriseerima

⁶ 2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda (COM(2021) 350 final).

konkreetsed tehnoloogiavaldkondi, et aidata viia avaliku ja erasektori investeeringud vastavusse.

- (j) **Aktiivsem kodanike ja ühiskonna kaasamine teadusuuringutesse ja innovatsiooni kõigis selle mõõtmes:** näiteks kodanike seisukohtade ja kodanike kaasamise toetamine ja nende seisukohtade ärakasutamine suurendab teadlikkust teadusuuringute ja innovatsiooni kasulikkusest ja mõjust inimeste igapäevaelus, mitmekesistab teadus- ja innovatsioonipoliitika kujundamise ja rakendamise võimalusi ning muudab teadusuuringud ja innovatsiooni ühiskonna jaoks asjakohasemaks, muutes selle eelkõige kodanike jaoks vastuvõetavamaks ja uued lahendused taskukohasemaks.

Teadusuuringute ja innovatsiooni tiptasemele juurdepääsu suurendamine kogu liidus

- (k) **Rohkem investeeringuid ja reforme madalama teadus- ja innovatsioonitasemega riikides ja piirkondades:** liidupoolse ja riikliku rahastamise mobiliseerimine teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavateks investeeringuteks koos toetuse ja abiga vajalike teadus- ja innovatsioonireformide läbiviimiseks.
- (l) **Liidu, liikmesriikide ja piirkondade rahastamisprogrammide omavaheline koostöö:** soodustada ja tugevdada koostööd liidu rahastamisprogrammide ning riikide ja piirkondade teadus- ja innovatsioonialaste rahastamiskavade, eelkõige programmi „Euroopa Horisont“, ühtekuuluvuspoliitika ning taaste- ja vastupidavusrahastu vahel.
- (m) Tihedamad koostöösidemed ja vähem edukate riikide tiptasemel teadusorganisatsioonide loimimine Euroopa teadusvõrgustikesse ja innovatsiooni ökosüsteemidesse.

Teadusesse ja innovatsiooni tehtavate kooskõlastatud investeeringute ja reformide edendamine

- (n) Pikaajalistesse teadusesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute ja poliitikareformide prioriseerimise ja kindlustamise toetamine: kõigil valitsemistasanditel (liidu, riikide ja piirkondade tasandil), sealhulgas regulatiivne suletud keskkond ja eksperimenteerimisklauslid. Nende kavandamine, rakendamine ja hindamine peaksid käima käsikäes, et maksimeerida koostööd ja mõju.
- (o) **Teadus- ja innovatsioonialaste investeeringute koordineerimine:** toetades kooskõlastatud investeeringute ja reformide võimaluste väljaselgitamist ja ellurakendamist, et tugevdada Euroopa teadusruumi mõõdet liidu kõigil valitsemistasanditel ning maksimeerida selle mõju liidu teadus- ja innovatsioonisüsteemide kasuks.

3. INVESTEERINGUTE JA REFORMIDE PRIORISEERIMINE

- (3) Prioriseerida investeeringuid ja reforme, mis on suunatud Euroopa teadusruumi prioriteetidele ning tagavad vajalikud tingimused ja toetuse erasektori tugevamatele teadus- ja innovatsiooninvesteeringutele riigi ja piirkonna tasandil, seades realistlikud, kuid ambitsioonikad liidus ja liikmesriikides vabatahtlikkuse alusel võetavad eesmärgid teadus- ja arendustegevusse investeerimiseks.
- (a) Avaliku sektori teadus- ja arendustegevuskulud ning erasektori investeeringud teadus- ja arendustegevusse nõuavad asjakohast poliitikat ja õigusraamistikku,

et maksimeerida nende tõhusust ja tulemuslikkust ning tagada majandus- ja sotsiaalmõju; teadus- ja innovatsioonipoliitika raamistiku reformimine või ümberkujundava tegevuskava rakendamine nõuab aga asjakohaste ressursside (nt rahastamine, inimressursid, oskused, teadusametikohad) mobiliseerimist, et hoogustada muutusi ning parandada teadus- ja innovatsioonisüsteemi tulemuslikkust ja väljundit;

- (b) teadusesse ja arendustegevusse tehtavate investeeringute eesmärgid mitte ainult ei kiirenda teadus- ja arendustegevuse kulude üldist kasvu, vaid kajastavad ka kvalitatiivsemaid eesmärke, mis on seotud teadusliku, tehnoloogilise, ühiskondliku või tööstusliku suunitlusega. See kehtib eelkõige avaliku sektori teadus- ja arendustegevuskulude kohta, mis toetavad Euroopa teadusruumi prioriteete, sealhulgas riikide teadus- ja innovatsioonisüsteemide reforme, jätkusuutlikku ja konkurentsivõimelist majandust ning kaksiküleminekut.
- (4) Kinnitada oma kavatsust suurendada liidu tasandil investeeringuid teadus- ja arendustegevusse järgmisel viisil:
- (a) suurendada teadus- ja arendustegevuse kulutuste kogumahtu 3 %-ni ELi SKPst (3 % eesmärk);
 - (b) suurendada avaliku sektori jõupingutusi teadus- ja arendustegevuse valdkonnas 1,25 %-ni ELi SKPst 2030. aastaks;
 - (c) suurendada ühisprogrammidele, teadustaristutele ja Euroopa partnerlustele eraldatud riiklike teadus- ja arendustegevuskulutuste kogumahtu 2030. aastaks 5 %-ni riikliku teadus- ja arendustegevuse rahastamisest;
 - (d) suurendada teadus- ja arendustegevuse kogukulutusi 50 % võrra järgmise viie aasta jooksul liikmesriikides, kus teadus- ja arendustegevusega seotud kulutused (% SKPst) on ELi keskmisest väiksemad.
- (5) Kehtestada vabatahtlikkuse alusel riiklikud investeerimiseesmärgid:
- (a) kavandatud avaliku sektori jõupingutused teadus- ja arendustegevuse valdkonnas, väljendatuna protsendina SKPst;
 - (b) ühisprogrammidele, teadustaristutele ja Euroopa partnerlustele eraldatud riiklike teadus- ja arendustegevuskulude protsent;
 - (c) eeldatav teadus- ja arendustegevuse kogukulude kasv liikmesriikides, kus teadus- ja arendustegevuse kulud (% SKPst) on ELi keskmisest väiksemad.

4. POLIITIKA KOORDINEERIMINE

- (6) Rakendada tõhustatud järelevalve- ja koordineerimismehhanismi, et tagada edusammud Euroopa teadusruumi prioriteetide saavutamisel. Selleks on vaja järgmist.
- (a) Liidu tasandil koordineerimine ja toetus alates strateegilisest planeerimisest ja kavandamisest kuni rakendamiseni ja järelevalvetappideni, kasutades selleks mitmeid lihtsamaid ja vähem koormavaid poliitikavahendeid ja -protsesse:
 - **Euroopa teadusruumi ühine poliitiline tegevuskava**, milles sätestatakse ühiselt kokku lepitud Euroopa teadusruumi meetmed, mida rakendatakse kooskõlastatult, et toetada käesolevas paktis teadusuuringute ja innovatsiooni kohta sätestatud ühtseid põhimõtteid ning Euroopa teadusruumi prioriteete. Euroopa teadusruumi tegevuskava peaks olema selge ja teostatav ning seal

peaks olema kindlaks määratud ja kirjeldatud kõik selle (liidu ja/või riigi tasandil) rakendamise meetmed;

- **spetsiaalne Euroopa teadusruumi veebiplatvorm**, mille kaudu teavitatakse i) Euroopa teadusruumi tegevuskava rakendamisest (liidu ja liikmesriikide tasandil) ning ii) muudest investeringutest, reformidest ja tegevustest, mis toetavad käesolevas paktis sätestatud põhimõtteid ja Euroopa teadusruumi prioriteetseid valdkondi;
 - **Euroopa teadusruumi tulemustabel**, mis jälgib edusamme Euroopa teadusruumi eesmärkide saavutamisel liikmesriikide ja liidu tasandil, kombineerides Euroopa teadusruumi prioriteetidega seotud näitajaid ja kvalitatiivseid analüüse. Euroopa teadusruumi tulemustabelit tuleks regulaarselt ajakohastada;
 - Euroopa teadusruumi üleminekufoorumil toimuvad **korrapärased poliitilised** (nii kahe- kui ka mitmepoolsed) **dialogid liikmesriikide ja komisjoni vahel**, et toetada Euroopa teadusruumi tegevuskava rakendamist, eelkõige parimate tavade jagamise ja vastastikuse õppimise kaudu. Komisjon annab täiendavat toetust raamprogrammi „Horisont” toetusrahastu ja tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu.
- (b) Komisjoni ja liikmesriikide ühine kokkulepe Euroopa teadusruumi ühise poliitilise tegevuskava kohta, millest teavitatakse Euroopa teadusruumi tulemustabeli kaudu, ning Euroopa teadus- ja innovatsiooni nõuandekomitee strateegilised nõuanded, millele järgneb asjakohane koostöö sidusrühmadega. Euroopa teadusruumi tegevuskava projekti valmistab ette Euroopa teadusruumi üleminekufoorum.
- (c) Pärast Euroopa teadusruumi tegevuskava käsitleva kokkuleppe saavutamist jagavad liikmesriigid ja komisjon teavet oma poliitika ja programmide kohta, mis aitavad kaasa Euroopa teadusruumi tegevuskava rakendamisele, ning panustavad laiemalt käesolevas paktis sätestatud põhimõtete ja prioriteetide saavutamisele. See hõlmab teavet praeguste poliitikasuundade ja programmide rakendamise ning tulevaste strateegiate kavandamise kohta ning seda jagatakse Euroopa teadusruumi poliitika veebiplatvormi kaudu.
- (d) Euroopa teadusruumi tegevuskava rakendamise liikmesriigis vaatab läbi komisjon ja avaldab aastaaruande Euroopa teadusruumi rakendamise olukorra kohta, sealhulgas eraldi aruande iga liikmesriigi edusammude kohta. See loob aluse regulaarseteks poliitikaalasteks dialogideks liikmesriikide ja komisjoni vahel.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*